

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Ενότητα 3: Παθολογική και Φυσιολογική Συμπεριφορά. Ψυχική Υγεία και Ψυχική Νόσος. Κριτική Θεώρηση.

Μαίρη Γκούβα

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου

Τμήμα Νοσηλευτικής

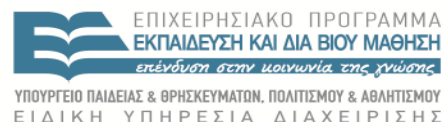
Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Ενότητα 3: Παθολογική και Φυσιολογική Συμπεριφορά. Ψυχική Υγεία και Ψυχική Νόσος. Κριτική Θεώρηση.

Μαίρη Γκούβα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Ιωάννινα, 2015

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Ανοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Εμπλουτισμός γνώσεων αναφορικά με την Παθολογική και Φυσιολογική Συμπεριφορά, την Ψυχική Υγεία και την Ψυχική Νόσο.
- Ανάπτυξη ιδεών και θέσεων για την πολυπλοκότητα και μεταβατικότητα των Εννοιών.

Περιεχόμενα ενότητας

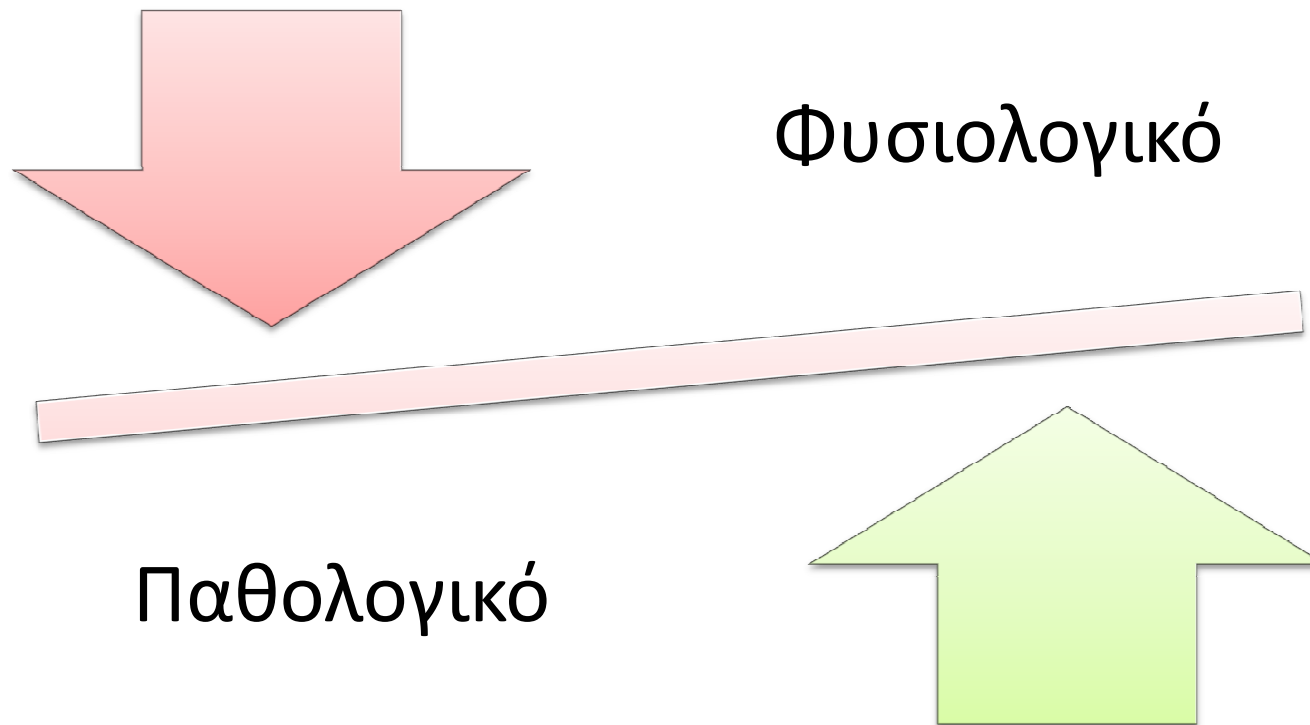
- Ορισμός της Φυσιολογικής και Παθολογικής Συμπεριφοράς.
 - Η χωροχρονική ρευστότητα του ζητήματος.
- Ορισμός της Ψυχικής Υγείας και της Ψυχικής Νόσου.
 - Η Επιστημονική, Ιδεολογική και Φιλοσοφική Προβληματική των Εννοιών και Συμπτωμάτων.

Φυσιολογική και Παθολογική/Ψυχοπαθολογική/Αποκλίνουσα Συμπεριφορά

Ψυχοπαθολογία

- Ψυχικές διαταραχές (εκδήλωση της παθολογικής συμπεριφοράς)

- Παρεκκλίνουσα συμπεριφορά:
 - Ξεχωρίζει από το μέσο όρο (νόρμα), μη συνηθισμένη.
 - Δεν σημαίνει απαραίτητα ότι είναι και παθολογική όπως και το αντίστροφο.

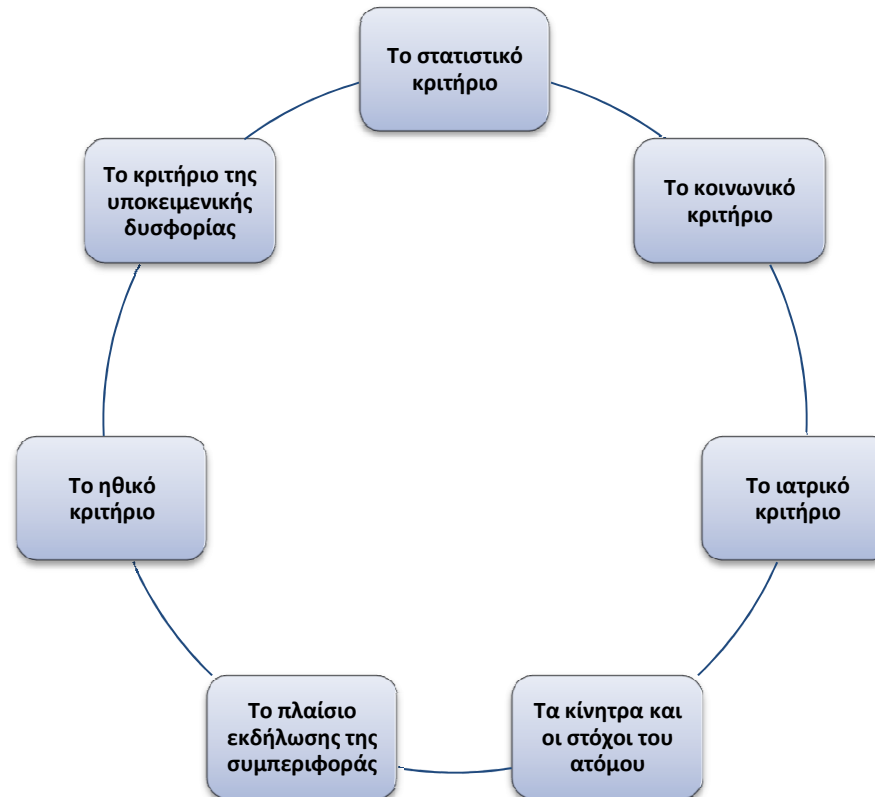

Κριτήρια ορισμού

- Α) Το αποτέλεσμα της συμπεριφοράς για το ίδιο το άτομο.
 - Π.χ. Μπορεί να διευκολύνει ή να δυσκολεύει το άτομο στην καθημερινή του ζωή.
- Β) Η αιτιολογία της συμπεριφοράς και η επίδρασή της στο περιβάλλον του ατόμου.

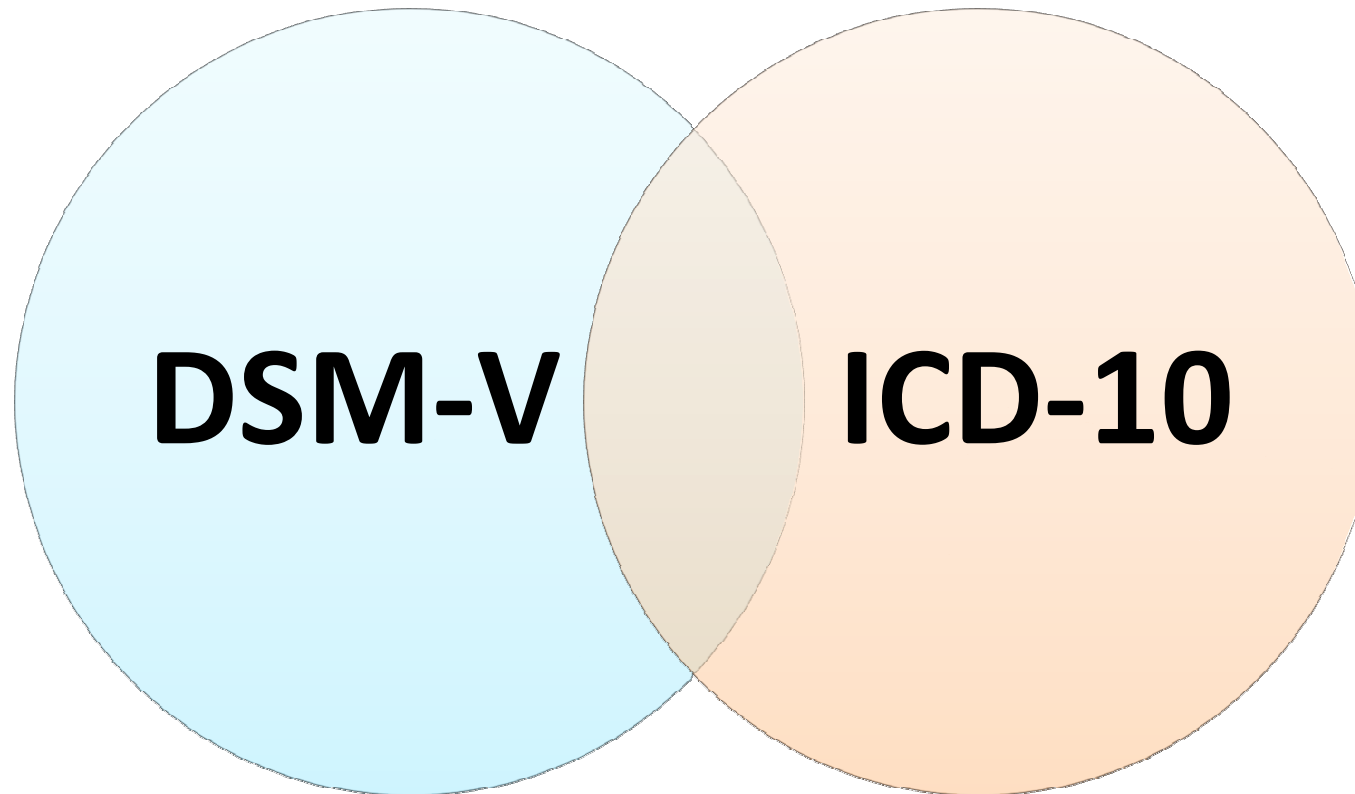

Κριτήρια αξιολόγησης μιας συμπεριφοράς ως φυσιολογικής ή παθολογικής

Συστήματα ταξινόμησης της αποκλίνουσας συμπεριφοράς

Οι άξονες του συστήματος DSM-V

Το είδος της Κλινικής Διαταραχής

Η πιθανή διαταραχή στην προσωπικότητα του ατόμου και το επίπεδο της νοημοσύνης του

Τυχόν ιατρικές νόσοι που συνυπάρχουν ή προκαλούν την εμφάνιση ψυχικών συμπτωμάτων

Τα υπάρχοντα Ψυχοκοινωνικά (π.χ. ανεργία) και Περιβαλλοντικά (π.χ. φυσικές καταστροφές) Προβλήματα

Η συνολική εκτίμηση της λειτουργικότητας (ψυχολογικής, κοινωνικής και εργασιακής)

Οι άξονες του συστήματος ICD-10

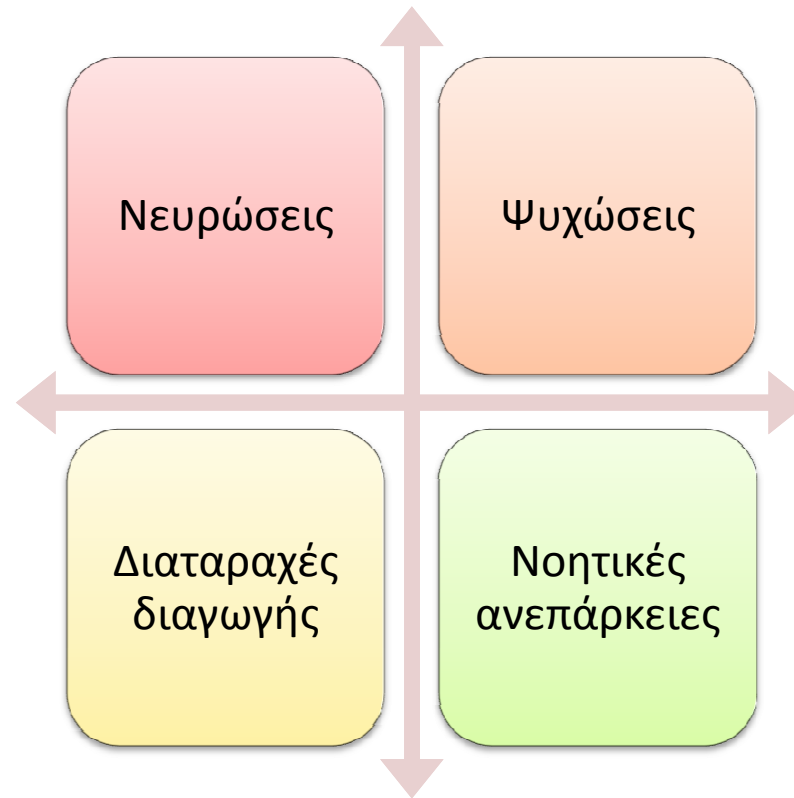
Η κλινική
διάγνωση

Οι αναπηρίες

Οι
παράγοντες
πλαισίου

Μορφές παθολογικής συμπεριφοράς

Διαφορές μεταξύ των μορφών παθολογικής συμπεριφοράς

Βαθμός σοβαρότητας της διαταραχής

- Ελαφρά διαταραχή
- Σοβαρή ψυχική ασθένεια

Τομέας της ψυχικής υγείας που επηρεάζει

- Γνωστικές λειτουργίες
- Συναισθηματικές εκδηλώσεις

Περίοδος ζωής που εμφανίζεται αρχικά η διαταραχή

- Βρεφική
- Παιδική
- Ενήλικη
- Γεροντική

Ορισμός Ψυχικής Υγείας και Ψυχικής Νόσου

- Δύσκολος ο προσδιορισμός των εννοιών Ψυχική Υγεία και Ψυχική Νόσος.
 - Κάθε άτομο είναι μοναδικό και έχει εκτεθεί σε διαφορετικές εμπειρίες ζωής.

- Η αποδεκτή συμπεριφορά διαφέρει από πολιτισμό σε πολιτισμό.
 - Οι διαφορές στις στάσεις και προσδοκίες του εκάστοτε πολιτισμού και κοινωνίας επηρεάζουν τους ορισμούς της Ψυχικής Υγείας και της Ψυχικής Νόσου.

- Δεν υπάρχει ένας καθολικά αποδεκτός ορισμός της Ψυχικής υγείας.
- Είναι ευκολότερο να ορισθεί η Ψυχική Νόσος.
 - Ωστόσο, ορισμένα χαρακτηριστικά της σκέψης, του συναισθήματος και της συμπεριφοράς θεωρούνται υγιή και κάποια άλλα παθολογικά.

Οι ψυχικά υγιείς άνθρωποι

- ✓ Ερμηνεύουν την πραγματικότητα έτσι όπως είναι
- ✓ Έχουν υγιή αυτοαντίληψη
- ✓ Είναι ικανοί να δημιουργήσουν σχέσεις με άλλους ανθρώπους
- ✓ Επιτυγχάνουν να βρουν νόημα στη ζωή τους
- ✓ Επιδεικνύουν παραγωγικότητα/δημιουργικότητα
- ✓ Έχουν τον έλεγχο της συμπεριφοράς τους
- ✓ Προσαρμόζονται στις μεταβολές και τις συγκρούσεις

- Η Ψυχική Υγεία είναι μια μάλλον σχετική παρά απόλυτη κατάσταση.
 - Κανένα άτομο δεν κατέχει το ύψιστο επίπεδο υγείας σε όλα τα πεδία και ανά πάσα στιγμή.

Ορισμός Ψυχικής Υγείας

Η ικανότητα του ατόμου να αντιλαμβάνεται τον εαυτό του όπως τον αντιλαμβάνονται και οι άλλοι

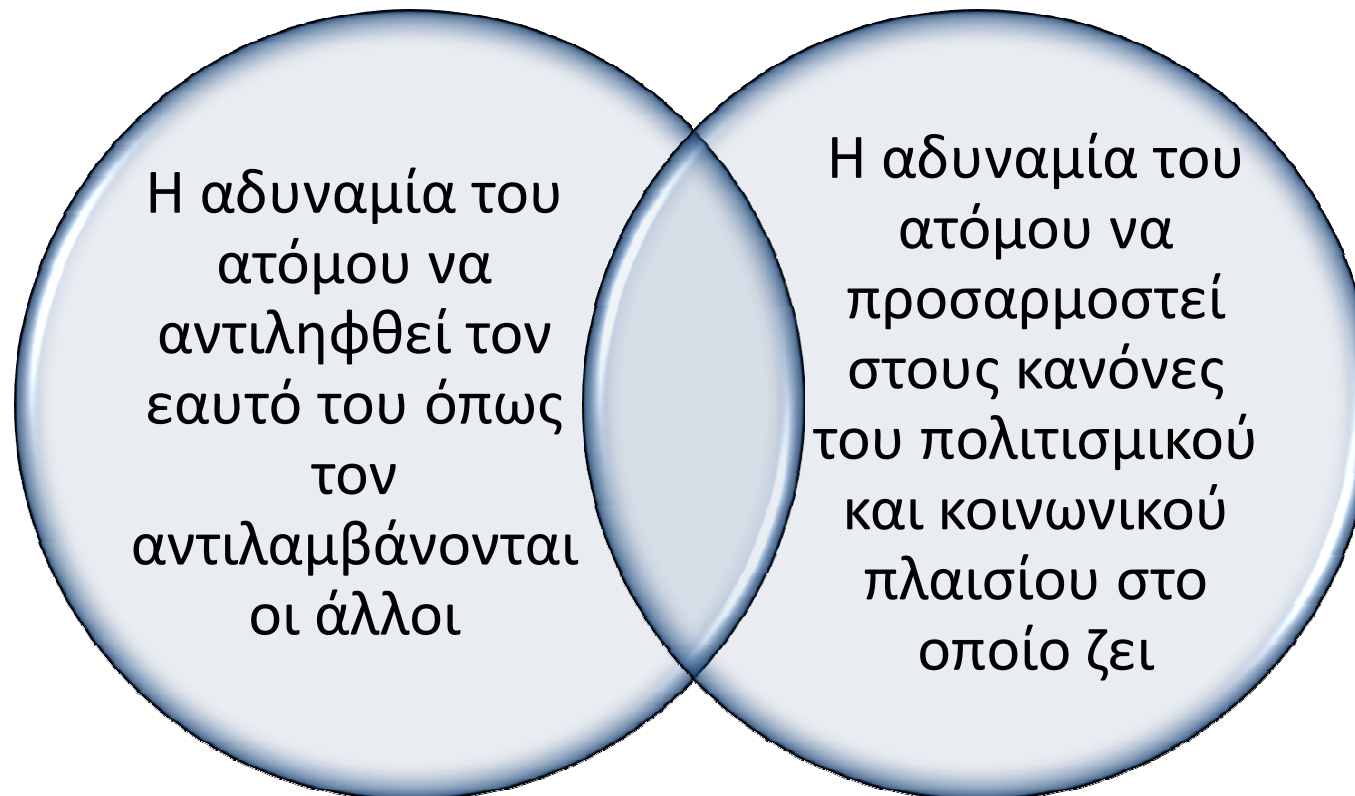
Η ικανότητα του ατόμου να προσαρμόζεται στο πολιτισμικό και κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ζει

Συνοψίζοντας

- ❖ Θετική στάση απέναντι στον εαυτό.
- ❖ Θετική στάση απέναντι στη διαδικασία της ανάπτυξης, προσωπικής εξέλιξης, αυτοπραγμάτωσης, ενσωμάτωσης στο κοινωνικό σύνολο, αυτονομίας και αντίληψης της πραγματικότητας.
- ❖ Πλήρης κατανόηση του πλαισίου μέσα στο οποίο ζει.

Ορισμός Ψυχικής Νόσου

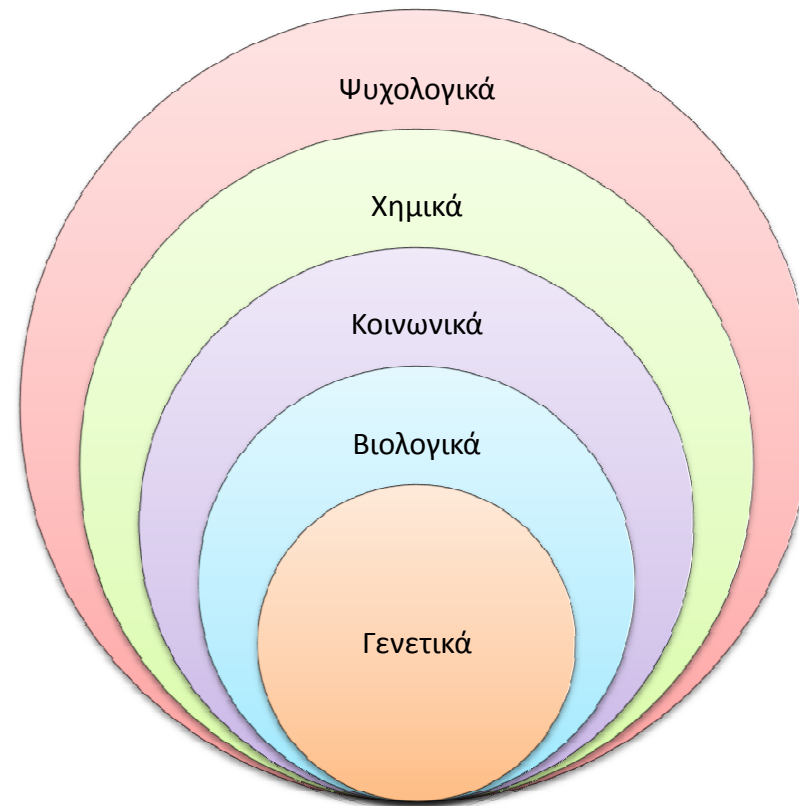

- Η Ψυχική Νόσος αφορά μια ασθένεια με συμπτώματα που σχετίζονται με:
 - Τη σκέψη
 - Το συναίσθημα
 - Τη συμπεριφορά
- Επίπτωση:
 - Έκπτωση της λειτουργικότητας.

Αίτια

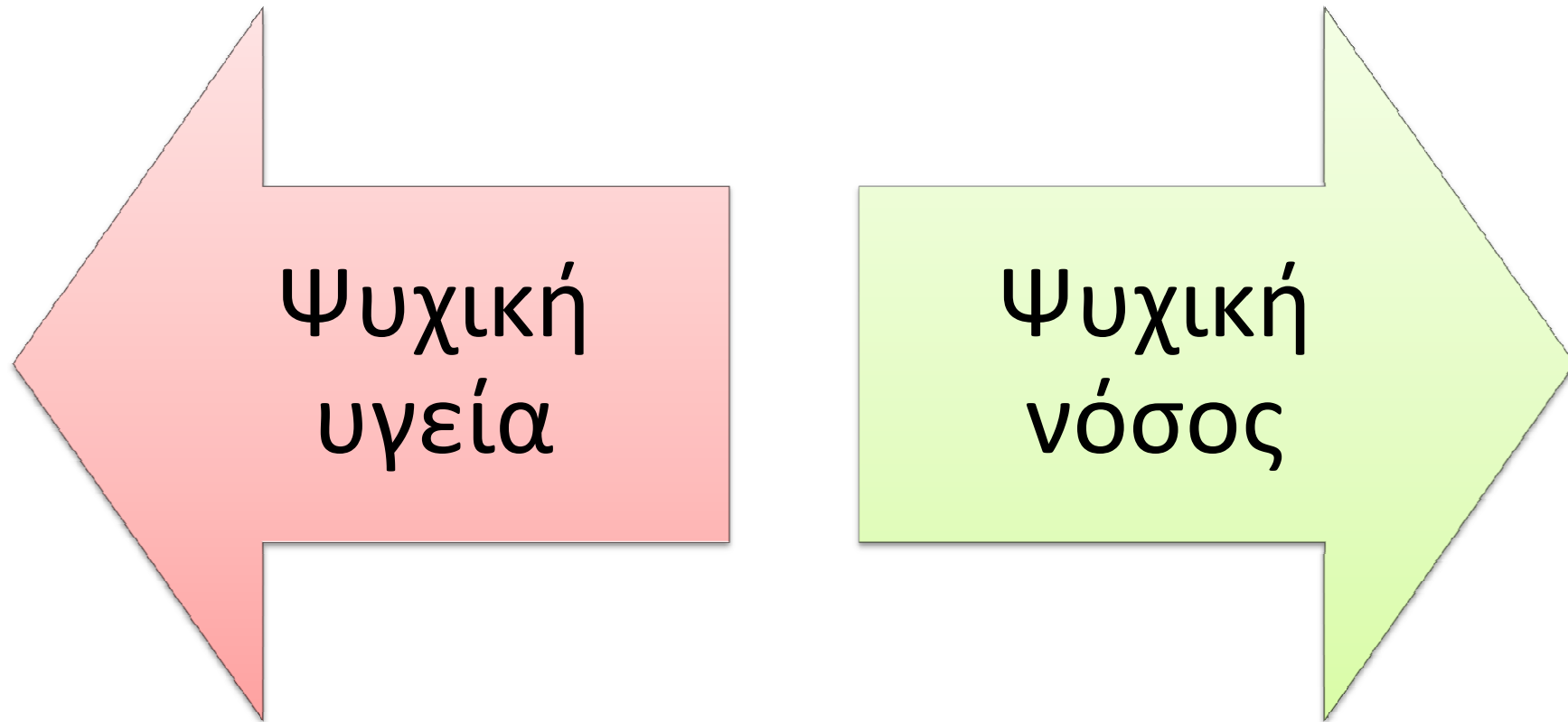

- Η σημασία της νόσου για τον ασθενή σχετίζεται με το πολιτισμικό του υπόβαθρο.
 - Ο τρόπος περιγραφής της νόσου και ο τρόπος που ο ασθενής αντιλαμβάνεται τη νόσο επηρεάζεται από το πολιτισμικό του υπόβαθρο.

Το συνεχές Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος

Επίπεδα που επηρεάζονται από το συνεχές Ψυχική Υγεία-Ψυχική Νόσος

Βιολογικό επίπεδο

- Δομή και λειτουργία του εγκεφάλου

Προσωπικό επίπεδο

- Φροντίδα εαυτού

Διαπροσωπικό επίπεδο

- Αλληλεπίδραση με τους άλλους

Κοινωνικό επίπεδο

- Στάση του ατόμου απέναντι στις κοινωνικές συνθήκες και στο πολιτισμικό πλαίσιο

- Οι παράγοντες αλληλοεπηρεάζονται.
- Δυσχεραίνουν τον εντοπισμό της αρχικής πηγής δυσφορίας του ατόμου.
- Μετατοπίζουν τη δυναμική προς τον έναν πόλο (Ψυχική Υγεία) ή τον άλλο (Ψυχική Νόσος).

Ψυχική Υγεία

Ατομικοί παράγοντες

- Θετική αυτοεκτίμηση.
- Ύπαρξη νοήματος ζωής.
- Βίωμα αρμονίας.
- Θετική ταυτότητα.
- Βιολογικοί παράγοντες.
- Ζωτικότητα.

Διαπροσωπικοί παράγοντες

- Ισορροπία μεταξύ απομόνωσης και κοινωνικότητας.
- Βοήθεια προς τους άλλους.
- Συντροφικότητα.
- Αποτελεσματική επικοινωνία.

Πολιτισμικοί παράγοντες

- Επάρκεια υποστηρικτικών πόρων.
- Μη ανοχή στη βία.
- Αποδοχή και υποστήριξη της διαφορετικότητας.
- Αίσθημα ανήκειν.

Ψυχική Νόσος

Ατομικοί παράγοντες

- Ανησυχία.
- Απώλεια νοήματος για τη ζωή.
- Βίωμα δυσαρμονίας.
- Βιολογικοί παράγοντες.
- Φόβοι.
- Άγχος.

Διαπροσωπικοί παράγοντες

- Απουσία συναισθηματικού ελέγχου.
- Κοινωνική απόσυρση.
- Υπερβολική εξάρτηση.
- Χειραγώγηση.
- Αναποτελεσματική επικοινωνία.

Πολιτισμικοί παράγοντες

- Έλλειψη πόρων.
- Ρατσισμός.
- Κοινωνικός ρατσισμός.
- Έλλειψη στέγης.
- Σεξισμός.
- Ηλικιακή διάκριση.
- Φτώχεια.
- Βία.
- Χρήση ουσιών και τοξικοεξάρτηση.

Επίτευξη της Ψυχικής Υγείας

- Δεν αποτελεί χειροπιαστό στόχο.
- Αποτελεί μια μακροχρόνια διαδικασία.
- Περιλαμβάνει την έννοια της αρμονίας και της ισορροπίας ως προς το άτομο, την οικογένεια, τους φίλους και την κοινότητα.
- Είναι κάτι παραπάνω από την απλή απουσία ψυχικής νόσου.
- Συνεπάγεται μια διαδικασία συνεχούς προσωπικής ανάπτυξης.

Βιβλιογραφία

- American Psychiatric Association (1994). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. (4th ed.) Washington DC, American Psychiatric Association.
- Eby L. & Brown N. (2010). *Η Νοσηλευτική στην Ψυχική Υγεία*, Αθήνα. Ιατρικές Εκδόσεις Λαγός.
- Gabbard O. Glen (2006). *Η Ψυχοδυναμική Ψυχιατρική στην κλινική πράξη*, (Επιμ. Υφαντής Ν.Θ.). Αθήνα: Εκδόσεις ΒΗΤΑ.
- Hogan M.A. (2011). *Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας*. Εκδόσεις Broken Hill Publishers LTD.
- World Health Organization (1992). *The ICD-10 Classification of Mental and Behavioral Disorders. Clinical Descriptions and Diagnostic Guidelines*. Geneva, WHO.
- Μάνος, Ν. (1997). *Βασικά στοιχεία κλινικής ψυχιατρικής*. Θεσσαλονίκη, University Studio Press.

Σημείωμα Αναφοράς

Γκούβα, Μ. (2015). Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας. ΤΕΙ Ηπείρου.

Διαθέσιμο από:

<http://eclass.teiep.gr/courses/NOSH102/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευαγγελία Ι. Κοσμά
Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ικανότητα της χιούφας
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

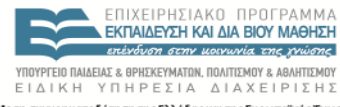
- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει) μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

